

Vođe ili sledbenici

ili

I vođe i sledbenici

Vođstvo crkve

24.01.2021.

U Ef. 4:11-13 piše:

On dade jedne kao apostole, druge kao proroke, jedne kao evanđeliste, druge kao pastire i učitelje, da pripravi svete za delo službe, za izgradnju Hristovog tela, dok svi zajedno ne dođemo do jedinstva u veri i u pravoj spoznaji Sina Božijega, k savršenom čoveku, k meri punine veličine Hristove.

Ima jedna priča o studentkinji koja je upisivala prvu godinu studija, ali se razočarala već kod popunjavanja obrasca za upis. Na tom obrascu, jedno od glavnih pitanja je glasilo: „Da li imate izraženu sposobnost za vođstvo?“ Nažalost – poznavajući sebe, a i pošto je bila iskrena – ova devojka je na to pitanje odgovorila sa „NE“. Zbog toga je smatrala da će biti odbijena, pa je predala popunjeni obrazac komisiji i otišla kući uverena da može slobodno da zaboravi ovaj fakultet i da pokuša na nekom drugom, jer na ovome nije uspela.

Nakon par dana stigao joj je odgovor komisije za prijem, u kome je pisalo sledeće: „Poštovana (*pa njeno ime i prezime*), upisani ste na prvu godinu našeg fakulteta. Razmatrajući aplikacije kandidata za upis na prvu godinu, ustanovili smo da se ove godine na prvu godinu upisalo 1.452-je studenta sa izraženom sposobnošću za vođstvo. Vaša aplikacija je prihvaćena, jer na ovom fakultetu je imperativ da ‘*vođstvo*’ može da se studira samo ako na grupi postoji makar jedan ‘*sledbenik*’!“¹

Ovom propovedi želim da se podsetimo pitanja službe vođstva u crkvi. Verovatno ćemo se i u narednih nekoliko nedelja (makar kad ja budem na redu za propovedanje) vratiti na još po neki aspekt službe vođstva u crkvi, ali danas ćemo se usredsrediti na *dve činjenice* iz ovog teksta koje su važne za razumevanje osnovnih ili polazišnih pretpostavki novozavetnog vođstva crkve. To su sledeće dve činjenice: prva, da novozavetno vođstvo znači *služenje*, i drugo, da je ono samo jedan od praktičnih oblika *sledbeništva* Hrista.

Međutim, pošto mnogi evanđeoski hrišćani i crkve, nisu uspeli u potpunosti da se odupru hijerarhijskom sistemu vođstva, prisutnom u tradicionalnim crkvama i da se zadrže na čistim novozavetnim načelima vođstva, moramo dati i kratku pozadinu tradicionalnog modela vođstva da bismo uvideli tu stalnu konfrontaciju između novozavetnog i tradicionalnog modela, i da bismo razumeli koliko je važno da se stalno preispitujemo i vraćamo na novozavetno učenje o vođstvu, jer ono u sebi sadrži suštinsku važnost crkve, tj. da je crkva – Hristovo telo i da je on, Hristos, Glava, a da smo svi mi Njegovi udovi.

¹ Up. <https://ministry127.com/resources/illustration/follow-christ>.

Gubljenje novozavetnog učenja o vođstvu

Kako je došlo do pretvaranja novozavetnog učenja o vođstvu u hijerarhijsko učenje? Niti imamo vremena, niti ima potrebe da se u jednoj propovedi prikažu sve istorijske i crkvene okolnosti koje su dovele do odustajanja od novozavetnog učenja i njegovog pretvaranja u hijerarhijsko, ali neke osnovne činjenice treba da pomenemo da ne bismo i sami napravili istu grešku (a evanđeoski hrišćani tu grešku neretko čine).

Kao što smo već rekli, novozavetno učenje predstavlja crkvu kao Hristovo telo u kome ima samo dve osnovne, nerazdvojno povezane celine: glava tela (Hristos) i udovi tela (svi vernici). U Novom zavetu, svi vernici (ili svi udovi tela) su apsolutno jednaki u svemu. Sve „razlike“ koje postoje su razlike u darovima i službama, koje su, takođe, u nadležnosti Hristovoj. On je svojim Duhom udovima svog tela – crkve – dao darove i službe. Jer, to je Njegovo telo, kojim samo On upravlja, i to kako On želi i kako odgovora Njegovim potrebama. **ON** *dade jedne kao apostole, druge kao proroke, jedne kao evanđeliste, druge kao pastire i učitelje...*

Kad je odlazio na nebo, Isus nije rekao: Vi sad malo sačekajte, pa kad se to sve malo stiša, vi izaberite između sebe starešine, đakone, sveštenike... koji će vas voditi i upravljati nad vama u moje ime. Ne, on im je rekao: *Primićete silu, pošto Duh Sveti dođe na vas...* (Dela 1:8). Nešto pre ovog glavnog teksta iz Posl. Efescima, u 4:7-8 piše: „*A svakome od nas data je milost kako je Hristos kome podario... Kada se popeo na visinu... ljudima dade darove.*“

U Novom zavetu vidimo da su darovi i službe ravnomerno dodeljeni svima i da su se svi njima ravnopravno služili na izgradnju crkve. Čim je negde došlo do odstupanja od te ravnopravnosti (kao npr. u Korintu) apostoli su reagovali.

Međutim, kako je vreme prolazilo i kako se hrišćanstvo širilo, neke crkvene vođe su značenjima tih izvornih (grčkih) reči za pojedine službe u crkvi počele da pridaju posebne nivoe. Počeli su da uče da te reči nisu samo nazivi za službe, već da one svakoj od tih službi daju određeni viši ili niži nivo važnosti u crkvi. Tako su (npr. u ovom tekstu) apostoli prvi, a to znači da predstavljaju i najviši nivo. Zatim dolaze proroci; oni su malo niži, itd.

Jedan od poznatih komentatora (Majkl Grific) se osvrće na ovaj tekst, na njegov grčki original i kaže: „Tradicionalno razumevanje (...) se zasniva na nesrećnoj interpunkciji i zarezima u (...) prevodima. (Ali, njih) su dodali prevodioci pod uplivom hijerarhijskog pogleda na službu (...) sveštenika. Pa onda (izgleda) kao da apostoli, proroci, evangelizatori, pastiri/učitelji“² predstavljaju različite nivoe ovih službi.

Zatim, kako je vreme prolazilo, neke vođe, ne samo da su nazive pojedinih službi počele da razvrstavaju po nivoima, već su im pridavali i značenja koja oni u početku nisu imali (niti te reči sada imaju ta značenja). Npr. postoji više reči u grčkom koje se prevode kao „starešina“ i svaka od njih ističe neki važan aspekt te službe. Ali, pobornici

² Majkl Grifits, *Na posao Pepeljugo!*, MBMplac, Novi Sad 2006., str. 146.

hijerarhijskog vođstva su počeli da tim aspektima pridaju posebna značenja. Tri novozavetne, grčke reči koje mogu da se prevedu kao „starešina“ su: *prsbiteros*, *episkopos* i *poiman*. Prva jednostavno znači stariji čovek, što posebno podrazumeva *iskustvo* i *mudrost* kod odlučivanja u pitanjima života crkve. Međutim, oni su toj reči pridali značenje nivoa vlasti i posebne nadležnosti; pretvorili su je u titulu.

Druga reč (*episkopos*) znači nadglednik, tj. neko ko ima dar da *uočava potrebe* ili *opasnosti* u crkvi, pa je stoga i njihova služba, služba nadgledanja i usmeravanja života crkve prema tim potrebama. To mogu da budu duhovne potrebe (npr. za učenjem), ali i praktične potrebe crkve (npr. za organizacijom). Međutim, hijerarhisti su i ovu reč pretvorile u titulu.

Zatim reč *poimen*. Ona znači jednostavno pastir, u smislu da je starešina osoba koja hrani, vodi i štiti stado. Međutim, i ovu reč su neke crkve pretvorile u titulu, naročito u njenom latinskom obliku *pastor*.

Na ovaj način, sve te reči koje su u početku bile samo oznake za pojedine aspekte služenja u crkvi, koji su bili važni za rast celog tela, crkve, kasnije su postale nosioci moći u crkvi. Tako je došlo do tzv. *episkopalnog modela* crkve (po kome crkvom upravlja grupa starešina), a životom crkve ne upravljaju službe koje je Hristos dao pojedinim svojim članovima (ili udovima svog tela), već grupa ljudi (starešina ili episkopa) koji svima drugima određuju šta će ko u crkvi da radi.

Predstavnici tih crkava veruju da taj model povezuje starešine današnje crkve sa apostolima prve crkve, a preko njih i sa Hristom. To je vera (svesno ili podsvesno) u tzv. *apostolsku sukcesiju*; tj. vera da između današnjih vođa i apostola postoji neprekinuti duhovni lanac i da to pripada samo pojedinima. Oni veruju da je to ono što njima daje autoritet da obavljaju poslove crkve i da se taj autoritet stiče ordinacijom ili rukopoložanjem, i da je to nešto zbog čega svi ostali u crkvi njima moraju da se pokoravaju i da ih slušaju. Na osnovu tog shvatanja, oni su uspostavili i terminologiju kojoj se pripisuje određena količina vlasti. Npr. episkop ima toliko i toliko vlasti, njemu se obraćamo na taj i taj način, đakon ima toliko i toliko vlasti, njega oslovljavamo tako i tako...

Sad se vraćamo na one dve novozavetne činjenice o vođstvu crkve, tj. da novozavetno vođstvo znači *služenje* i da je ono samo jedan od praktičnih oblika *sledbeništva* Hrista.

Vodstvo kao služenje

U ovom tekstu vođenje je vrlo jasno predstavljeno kao služenje, tj. kao *služba služenja*. Apostoli, proroci, evanđelisti, pastiri i učitelji i sve druge službe imaju u crkvi jednu jedinu svrhu – da Hristovo telo raste, tj. da drugi članovi crkve duhovno rastu. A oni će rasti ako ovi koji imaju darove za podsticanje rasta (a to je ta pomenuta grupa) pomažu ostalima da rastu. To znači da ovi prvi služe ovim drugima. Oni njih vode tako što im služe. Ovi prvi nemaju zadatak da ovim drugima budu pretpostavljeni (kao u vojsci) i da im naredbe da rastu, pa da ih posle provere i testiraju, da li su dovoljno narasli. Ne. Oni nisu njihovi, ni naredbodavci, ni

kontrolori. Oni su nosioci njihovog rasta. Zapravo, i oni rastu samo dok pomažu ovim drugima da rastu. Čim oni to ne rade, i njihov rast je zakočen.

Crkva ima strahovito međuzavisni i interdisciplinarni karakter. Jedne službe nema bez druge, i rasta jednih udova nema bez rasta drugih udova. Cilj crkvenih vođa jeste rast cele crkve, što uključuje i njihov lični rast.

Vođstvo je sledbeništvo Hrista u praksi

Vođstvo ima cilj da – pripravi svete. Za šta da ih pripravi? Da rade isto ono što i oni – da pomažu drugima da rastu do *mere punine veličine Hristove*. Slediti Hrista znači – duhovno rasti i sazrevati i postajati sve sposobniji da i druge dovodim do Hrista i da ih vodim u duhovnom rastu do one mere rasta čiju visinu određuje sam Hristos. A to podrazumeva da rast mora da bude stalan, dok god smo na ovoj zemlji. Nema tog crkvenog vođe koji nije sledbenik, niti sledbenika koji nije crkveni vođa.

Suština i svrha hrišćanskoga rasta jeste da *svi zajedno dođemo do jedinstva u veri, u pravoj spoznaji Sina Božijega*. Duhovni rast je osnovna svrha crkve. Crkva je kao rasadnik. U njoj se, s jedne strane, stalno seje seme, a s druge strane, stalno se beru novi plodovi. Zbog svega toga, vođe nemaju jednu ulogu i svrhu u crkvi, a članovi crkve drugu ulogu i svrhu.

Vođenje crkve je izvor blagoslova i radosti u crkvi. Ponekad se na crkvene vođe ili crkvena vođstva gleda kao na pretnju. Joj, šta li će na ovo reći starešina? Hoće li me videti pastor...? Samo nemoj da sazna crkveno vođstvo. Ovo je nezdrava podela crkve na „nas“ i „vas“. Vođstvo, to su „oni“, a „mi“ smo samo članovi, koje vođstvo nastoji da uhvati u nekoj mutnoj radnji, pa da posle „trenira strogoću“. Uvek mi je žao kad neko kaže: „Vi u vođstvu...“ ili „mi obični članovi“. To ukazuje na slab duhovni rast. Tu se mogu svrstati i ona generacijska ili polna distanciranja: Ja sam još mlad/a za neku službu u crkvi; ja sam se tek krstio/la. Ili, ne mogu to da rade žene. Sve ovakve ili slične primedbe poništavaju osnovni princip crkve, a to je – *sveštenstvo svih vernika*.

U crkvi svi mogu i treba da budu vođe u onome za šta im je Bog dao dar i u vreme koje im On odredi, jer crkva je Hristovo telo koje funkcioniše pomoću Hristovih darova i Hristovih službi, kome je Glava – Hristos. A sve to samo zato što je vođstvo samo praktični oblik sledbeništva. Mi rastemo dok druge dovodimo Hristu i dalje vodimo da rastu do visine rasta Hristovoga. S druge strane, mi vodimo druge Hristu dok sami rastemo.

Naravno, postoje i novozavetna načela kako se biraju i postavljaju crkvene vođe. Ali, o tome neki drugi put. Za sada nam je važno da znamo i iskusimo osnovni princip crkvenog vođstva, a to je: da – *svi zajedno dođemo do jedinstva u veri i u pravoj spoznaji Sina Božijega*.